

ERZURUM VE KOMŞU İLLERDE GASTROİNTESTİNAL MALİGN TÜMÖRLERİN ORGANLARA GÖRE DAĞILIMI ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA

Dr. Yalçın Özer Terzioğlu (x)

ÖZET

Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesinde 5 yıllık süre içinde 987 gastrointestinal malignite vak'ası tesbit edildi. Bunların arasında mide, özofagus ve karaciğere ait maligniteler dikkati çekecek derecede fazladır.

GİRİŞ

Gastrointestinal malign tümörler sık görülmekte olup, bütün maligniteler içinde insidans yönünden erkeklerde birinci, kadınlarda ise meme kanserinden sonra ikinci sırada yer almaktadır (1,2,3,4) Kanser ölüm oranlarına göre kıyaslama yapılırsa en fazla ölüme gastrointestinal maligniteler sebep olmaktadır (1,5) Gastrointestinal malignitelerin hangi organlarda daha fazla görüldüğüne dair çeşitli yazarlarca değişik sonuçlar bildirilmiştir. Tüm dünya toplumu ele alındığında sıklık bakımından ilk sırada mide kanseri gelir. Daha sonra sırasıyla özofagus, kalın barsak, pankreas, karaciğer, safra kesesi ve karaciğer dışı safra yolları, ince barsak kanserleri yer alır. (3) Ancak ülkeden ülkeye bu sıralama önemli değişiklikler gösterir. Kanser etyolojisi açısından bu değişikliklerin önemi büyüktür. Ülkemizde bu konuda yeterli çalışmalar mevcut değildir. Bu sebeple 987 gastrointestinal malignite vak'asını kapsayan bu çalışmayı yayınladık.

MATERYAL VE METOD

Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesinde 5 yıllık süre içinde tetkik ve tedavi gören 987 gastrointestinal malign tümör vak'ası tespit edildi, çeşitli organlara dağılım oranları ve bunun sebeplerinin ne olabileceği değerlendirildi.

BULGULAR

987 gastrointestinal malignite vak'asının organ lokalizasyonu sırasıyla şöyledir:

(x) Erzincan S.S.K. Hastanesi İç Hastalıkları Uzmanı

1— Mide	412 vak'a	(%41,74)
2— Özofagus	216 vak'a	(%21,89)
3— Kalın barsak	138 vak'a	(%13,98)
4— Karaciğer	69 vak'a	(%6,99)
5— Pankreas	41 vak'a	(%4,15)
6— İnce barsak	19 vak'a	(%1,93)
7— Safra kesesi	10 vak'a	(%1,01)
8— Karaciğer dışı safra yolları	9 vak'a	(%0,91)

73 vak'ada ise (% 7,40) lokalizasyon kesin tesbit edilemedi.

TARTIŞMA

Gastrointestinal malign tümörlerin organlara dağılışı oranları hakkında çeşitli ülkelerden çeşitli yazarlarca değişik sıralamalar yapılmıştır. Freni-Titulaer'e (3) göre dünyada gastrointestinal maligniteler içinde sıklık bakımından ilk sırada mide kanseri gelir. Daha sonra sırasıyla özofagus, kalın barsak, pankreas, karaciğer, safra kesesi ve karaciğer dışı safra yolları, ince barsak kanserleri yer alır. Schottenfeld(1) 25 yıllık periyodu kapsayan çalışmasında A.B.D.'inde gastrointestinal maligniteler içinde en fazla kalın barsak kanserinin görüldüğünü ve insidansının gittikçe arttığını bildirmektedir. Mide kanseri sıklık bakımından ikinci sırada olup insidansı gittikçe azalmaktadır. Pankreas kanseri ise üçüncü sırada yer almaktadır. Daha sonra sırasıyla özofagus(4) ve safra kesesi kanserleri (6) gelir. Federal Almanya'da ise bu sıralama kalın barsak, mide ve özofagus kanseri şeklindedir (7). Karaciğer dışı safra yolları kanserleri nadir olup, kese kanserlerinin 1/3 ü kadardır. İnce barsak kanserleri ise çok nadirdir. (2)

Ülkemizde de bu hususta bazı yayınlar vardır. Kalın barsağa ait malignitelerin ilk sırada yer aldığı, bunu mide ve özofagusa ait malignitelerin takip ettiği bildirilmiştir (5). Bölgemizde ise bu konuda yapılan bir yayında en fazla mide kanserinin görüldüğü ve gastrointestinal malignitelerin % 63,5'ini teşkil ettiği bildirilmektedir. Daha sonra sırasıyla özofagus (% 12,7), kalın barsak (% 10,9), pankreas (% 7,25), karaciğer («%5,5), safra kesesine (% 0,15) ait maligniteler yer almaktadır. (8)

Bizim 987 vak'amıza ait sonuçlar Freni ve Freni-Titulaer'in (3) tüm dünya toplumu için bildirdiği sonuçlara az çok uymaktadır. Ancak bölgemizde karaciğer kanserinin pankreas kanserinden fazla görülmesi önemli bir farklılıktır. A.B.D. ve Federal Almanya gibi batı ülkelerinde kalın barsak kanseri sıklık bakımından ilk sırada yer almakta ve pankreas kanseri oldukça sık görülmektedir (1,4,7) Bu durum sonuçlarımızla uyumsuzdur. Keza ülkemizden yapılan bir yayında kalın barsak kanserlerinin sıklık bakımından ilk sırada olduğu bildirilmekte olup, sonuçlarımızla uyumlu değildir (5). Ancak bölgemizde daha önce yapılan çalışmanın sonuçları bizim sonuçlarımıza uymaktadır. (8)

Bu bilgilerin ışığında sonuçlarımız değerlendirildiğinde bölgemizde mide, özofagus, karaciğer, ince barsağa ait malignitelerin dikkati çekecek kadar sık olduğu görülmektedir. İnce barsağa ait malignitelerin sıklığının nedeni vak'aların çoğunluğunun lenfoma olması ve bölgemizde lenfomaların sık görülmesidir (9). Bunu bir kenara bırakırsak bölgemizde mide, özofagus ve karaciğere ait malignitelerin sık görülmesi birtakım etyolojik faktörlerle ilgilidir.

Mide kanseri dünyada en sık Japon'yada görülmektedir. Doğu Avrupa ve Latin Amerika, bilhassa Finlandiya ve Şili'de siktir. (2) A.B.D. ve Batı Avrupa ülkelerinde gittikçe azalmaktadır (1,7) Bu durum birtakım etyolojik faktörlerle ilgilidir. Bölgemizde mide kanserinin sık olması şu faktörlerle ilgili olabilir:

- 1- Bölge halkının beslenmesinde buğdaydan yapılan gıdalar (bulgur v.s) önemli bir yer tutmaktadır.
- 2- Bilhassa köylerde ekmecekler tandır denilen isli fırınlarda pişirilmekte, yemeklerin pişmesinde bol is ve duman çıkaran tezek kullanılmaktadır.
- 3- Sıcak çay, sigara tüketimi fazladır.
- 4- Uzun kış mevsimi ve sosyoekonomik nedenlere C vitamininden fakir diyetle beslenilmektedir.

Özofagus kanseri görülme sıklığı bakımından dünyada bir kuşak meydana getirmektedir: Kuzey Çin, Orta Asya ve Kuzeydoğu İran kuşağı,(1) Bölgemizde özofagus kanserleri gastrointestinal malignitelerin % 21,89'unu meydana getirerek mide kanserinden sonra sıklık bakımından 2. sırada yer almaktadır. Bu sebeple Doğu Anadolu bölgemizi yüksek özofagus kanseri insidansı gösteren Kuzey Çin, Orta Asya ve Kuzeydoğu İran kuşağının batıdaki devamı olarak niteleyebiliriz. Bölgemizde mide kanserinin sık görülmesine yol açan aynı etyolojik faktörleri özofagus kanseri içinde söyleyebiliriz.

Karaciğer kanserleri vak'alarımızın % 6,99'unu oluşturarak sıklık bakımından 4. sırada yer almaktadır. Dünyada gastrointestinal maligniteler içinde karaciğer kanseri sıklık bakımından 5. sırada yer almaktadır (3) Karaciğer kanserinin etyolojisinde postnekrotik ve diğer sirozlar, Hepatitis. B virus enfeksiyonu, Schistosomiasis başta olmak üzere bazı intestinal parazitler, hemokromatozis, aflatoksin ve diğer bazı toksik maddeler, beslenme bozuklukları, plastik sanayiinde kullanılan bazı maddeler, hormonal faktörler ileri sürülmüştür. (3) Bölgemizde karaciğer kanserinin sık olmasını beslenme bozukluklarına, bozuk hijyenik şartlardan dolayı hepatit ve postnekrotik sirozun sık olarak görülmesine bağlayabiliriz.

SONUÇ

Bölgemizde gastrointestinal maligniteler arasında mide kanseri sıklık bakımından ilk sırada yer almakta, özofagus ve karaciğer kanserleri dikkati çekecek derecede sık görülmektedir. Buna karşılık Batı ülkelerinde sıklık bakımından

ilk sırada yer alan kalın barsak kanseri ve oldukça sık görülen Pankreas kanseri bölgemizde nispeten daha az görülmektedir. Bölgemizde yaşayan halk mide, özofagus ve karaciğer kanserlerini oluşturan birtakım etyolojik faktörlerle sıkı bir şekilde ilişki halindedir.

SUMMARY

A STUDY ON THE DISTRIBUTION OF GASTROINTESTINAL MALIGNANCY ACCORDING TO ORGANS IN ERZURUM AND NEIGHBOURING CITIES

987 patients were hospitalized due to gastrointestinal malignancy in the Atatürk University Medical Faculty during a period of 5 years. Gastric, esophageal and hepatic cancers were frequently appeared.

LİTERATÜR

- 1- SCHOTTENFELD, D.: The Epidemiology of Cancer, Cancer 47: 1095-1108, 1981.
- 2- KÜÇÜKSU, M.N. Ruacan, Ş.A.: Klinik Onkoloji, Türk Kanser Araştırma ve Savaş Kurumları Yayınları. Nüve matbaası, Ankara 1978, s: 277-332.
- 3- FRENİ, S.C., Freni-Titulaer, L.W.S.: Cancer incidence in the Netherlands Antilles, Cancer, 48: 2535-2541, 1981.
- 4- THIND, İ.S., Carnes, R., Najem, R., Quartello, G., Feuerman, M., Louria, D.B.: Cancer incidence and Mortality in Newark, N.J. 1970-1974, Cancer 47: 1047-1053, 1981.
- 5- AKTAN, H.: Gastrointestinal Neoplazilerin Epidemiyolojisi. Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi, I. Tıp kongresi 24-26 Mayıs, 1976 Erzurum.
- 6- SHIEH, C.J., Dunn, E., Standart J.E.: Primary Carcinoma of the Gallbladder, Cancer 47: 996-1004, 1981.
- 7- KAYSER, K., Burkhardt, H.U., Jakob, W.: The regional Registry of Gastrointestinal Cancer North Baden. Virchows Arch. A. Path. Anat. and Histol. 380,155-162, (1978)
- 8- GÜNER, E.: Erzurum ve civarında Kolo-Rektal Karsinoma. İhtisas tezi, Erzurum, 1974, s: 23-37.
- 9- TERZİOĞLU, Y.Ö.: Erzurum ve komşu illerde gastrointestinal sistemin malign tümörlerinin çeşitli özellikleri üzerine bir çalışma. Uzmanlık tezi, 1982, s: 94-97.